

P. II
34

ANUL VIII No. 8—10

AUGUST - OCTOMVRIE 1942.

APOSTOLUL

Revista Asociației Invățătorilor din Județul Neamț

Care Moldovenești de transport în 1837 (după Raffet)

Redacția: Casa Invățătorilor, Piatra-Neamț, Str. Petru-Rareș 54

4756

„APOSTOLUL“

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL NEAMȚ

Director: MIHAIL AVADANEI

FONDATORI:

C. LUCHIAN, V. GABOREANU, V. ȘTRIPCARU, EUFR. MANOLIU.
V. ANDREI, C. TURCU, AL. GHEORGHIU, MIHAIL AVADANEI
† D. HOGEA, TEOFAN MACOVEI, M. STAMATE, I. RAFAIL, † I. STROIA

COMITETUL DE REDACTIE:

CONST. TH. PRICOP
VASILE SCRIPCARU
D. A. GHEORGHITĂ

PETRU BUTNARU
M. DAVID-GHINDĂOANI
CONSTANTIN TICA

S U M A R Ū L :

	Pag.
<i>Constantin Luchian</i> Jerfa lor	1
<i>Leon Mrejeriu</i> Scrisoarea deschisă d-lui Tutoveanu	3
<i>Apostol D. Culea</i> Vitele (grup de lecții pentru școlare țărănești)	6
<i>Ec. D. Furtună</i> Și totuși... astăzi este mai bine	17
<i>N. A.</i> † C. Fulger	23
<i>I. Bordeianu</i> Celor căzuți (versuri)	20
<i>Fruntaș Matei Gheorghe</i> Rănitul (versuri)	22
<i>M. David-Ghindăoani</i> † Nicolae Nicău	24
<i>Virgil M. Hariton</i> Ploale de abecedar (versuri)	26
<i>Nicușor Mihăilescu</i> Spovedania lui moș Stănică	27
** † Gheorghe Popescu	30
<i>Arhim Darie</i> Vieața (versuri)	32
<i>M. David-Ghindăoani</i> Ardealul (versuri)	33

Fapte, oameni, idei, discuții:

••• *Mândria Noastră*: Armata, cu reportaj de pe front după notele sublocotenentului de rez. *Macovei Eugen*. MATURIADE: *Misiune și ideal*.

Cărți, reviste, publicații:

M: *Voința Școlii*, revista învățătorilor din Bucovina; *Revista Bucovinei a Soc. pentru cultura și literatura Română din Bucovina*; *Păstorul Tutovei*, revistă Asociației preoților din Tutova.

C. TUDOSE: *Revista de psihologie*, a Institutului de psihologie experimentală a universității Cluj-Siblu.

BULETIN.

P. 11
34

Nu se împră-
mută acasă.

ANUL VIII No. 8-10

AUGUST - OCTOMVRIE 1942

APOSTOLUL

Revista Asociației Invățătorilor din Județul Neamț

Director : Mihail Avadanei

Jertfa lor

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ
NEAMȚ
Fond „G.T.K.”

MOTTO : „Eroii și martirii sunt pentru
„un neam, ceia ce sunt preoții pentru
„relgie și sfinții pentru biserică.
„Ei sunt verigile prin care se leagă
„lanțul veșniciei naționale“

Mareșal Antonescu

România reîntregită și înnoită, care prin foc și sânge se zidește astăzi, va avea ca temelie veșnică viețile nenumărate ale celor mai buni fii ai ei. Și istoria autentică și legendele istorice ne încredințează că marile creațiuni, menite să înfrunte veacurile, se nasc și trăiesc din lupte și din jertfe.

Așa este istoria neamului nostru.

Patria fiind o realitate biologică, își afirmă voința de a trăi acceptând lupta cu toate riscurile care derivă din ea.

În nepieritoarea sa operă „Istoria Românilor sub Mihai Viteazul”, marele N. Balcescu spune că Dumnezeu a creat popoarele lăsându-le să trăiască în libertate și cine luptă pentru libertate, luptă pentru Dumnezeu.

Cugetând mai adânc asupra sensului acestor cuvinte, înțelegem jertfa morților noștri din războiul numit cu drept cuvânt „războiul sfânt”.

Dar ceea ce războiul acesta oferă istoriei ca element inedit, este splendida lecție de patriot sm pe care învățătorii noștri, prin jertfa lor, o țin în fața conștiinței universale.

În condițiuni grele, zi de zi, învățătorul nostru își macină vieța căutând să creeze din copiii ce-i sunt încredințați, ge-

17586.
3523

BIBLIOTECA
DOCUMENTARĂ
ORAȘUL PIATRA NEAMȚ

nerații de cetățeni devotați Patriei și Regelui, credincioși bisericii strămoșilor noștri, născuți creștini pe pământul frământat de cele două popoare cu renume : Daci și Romani. Iar când a sosit plinirea vremii, învățătorul, acelaș muncitor modest, pleacă discret și liniștit pe front spre a ține acolo o lecție practică, aplicarea lecțiilor de patriotism insuflă tinerelor vârstare sau feciorilor premilitari din sătucul lui drag. Murind cu mâna pe flintă, el își face datoria deplină, cinstit și fără șgomot.

Vitejii noștri învățători și-au pecetluit cuvântul învățaturii cu fapta morții, faptă care refuză a fi obiect de evaluare ca oricare alt lucru omenesc.

Învățătorii noștri morți pentru Patrie și sfânta cruce, au pecetluit cu moartea învățătura pe care au profesat-o. Și nu sunt puțini ce și-au dat vieța din plin, acolo, pe câmpul de onoare. Dela Neamț sunt 45, dela Botoșani 70, dela Muscel 44 din Bacău 47, și din toată țara peste 1500.

Nici o altă categorie de slujitori n'a dat un tribut mai mare ca dascălii primari.

Jertfa lor este mândria familiilor lor, mândria Neamului, mândria noastră.

De aceea ei nu se jelesc și nici nu se plâng, ci se preamăresc și se cinstesc. Țara care nu-și cinstește eroii, nu merită să trăiască. Dela ei avem multe de învățat și de urmat.

Recitiți scrisoarea bunului coleg Ghiță Savinescu dela Crăcăoani și veți găsi în acele rânduri lecții de puternic patriotism, exemplu de jertfire de sine. Găsim în această jertfă sufletul dascălului care se dăruiește cu totul Țării și Regelui.

În fața lor, a jertfei învățătorilor, ne prosternăm cu pietate.

C. Luchian

Plata Neamț, în 28 Septembrie 1942

Mult Stimulate și iubite

Domnule Zuloveanu

La 18 Noembrie, anul curgător, împlinești 70 ani bătuți... Socotesc că pentru dumneata trebuie să fie prilej de bucurie această aniversare.

În adevăr, de pe înălțimea acestei trepte — căci pentru tot ce ai făcut dumneata treapta acesta este ridicătoare și nu coboritoare — ți se arată un orizont larg și înflorit, stăpânit de o liniște caldă și luminoasă, care îngăduie să-ți vezi limpede activitatea scăldată în vis, în idealism și în poezie: corectă, cuminte și îndemnătoare la o viață curată și senină, așa cum ar trebui să fie.

Ai fost un educator prin pregătirea și profesiunea dumnetale și ai fost un educator — ai făcut școală — și în scrisul dumnetale: clar, măsurat, înțeles și românesc.

Ai cântat așa de frumos și de cald pământul variat al țării, munca românească, pădurile — mai ales arborii izolați — apele șopotitoare, florile în nesfârșite culori și mirosuri intrate în gustul bun românesc și ai cântat mai ales sufletul neamului în feluritele lui manifestări, gingașe și impresionante, în cât ți-ai asigurat o pagină înflorită și plină de lumină în istoria literaturii românești.

Și din „Albastru“ și din „Balade“ și din „Tineretă“ și din „Patria“ și din „Sonet“, răspiră sufletul înfiorat, gingaș și românesc, legat indisolubil de tot ce-i frumusețe pământească și viață sufletească aleasă a neamului nostru.

Din scrisul dumnetale, se răspândește dulce și liniștit, ca dintr'un stufiș de flori, mirosul plin de aromă, care se coboară tainic în suflet, stârnind fiori de fericire în frământate vremuri și în trudite silințe pentru mai bine.

Institutor, revizor și inspector școlar, prefect și, pe deasupra, om în cea mai completă și mai delicată accepțiune a

cuvântului, ai lucrat călăuzit de acelaș ideal răspânditor de frumos și liniște sufletească.

Ai început cariera didactică, ca institutor, la Folticeni unde și eu, la Gimnaziul „Alecu Donici”— de pe atunci, azi Liceul „Nicu Gane” — cu colegii : Mihai Sadoveanu, Eugeniu Lovinescu și Dragoslav (Ivanciuc), depuneam nobile silințe să-mi lărgesc cercul învățăturilor primare...

Aici, pe urmele lui Nicu Gane, N. Beldiceanu și a cercului folkloristic în frunte cu d-l Artur Gorovei, având ca organ de publicitate „Șezătoarea” — mai târziu s’au ridicat : Mihai Sadoveanu, Eugen Lovinescu, Dragoslav și apoi Profirița Sadoveanu, M. Șerban, Stino, etc., — ai putut să găsești mediul prielnic îmboldirilor dumnetale sufletești.

Când eram învățător la orfelinatul „Ferdinand” din Zorleni — lângă Bârlad, unde te mutaseși — cu Moș Mihai Lupescu, fostul meu strălucit și neîntrecut învățător ¹⁾ și cu Tudor Pamfile — sublocotenent de roșiori în Bârlad și folklorist de mare însemnatate ²⁾, ne vizitai des, împreună cu Emil Gârleanu, cu Vasile Diaconescu și cu alții.

Discuțiile noastre luminoase și pline de înțelepciune, îmi apar înaintea ochilor minții ca o cordea cinematografică feerică.

E mult de atunci : 38 ani și eram tineri și plini de avânt și de frumoase năzuințe...

Câte s’au realizat și câte au rămas de realizat de generațiile care vin...

E frumos ce a fost, dar azi e și duios.....

Domnii profesor universitar I. Simionescu, azi președintele Academiei Române, M. Vlădescu—pe atunci Ministrul Școalelor—Episcopul de Huși Conon, fost apoi Mitropolit primat, Nicu Gane cu fica sa (D-na Teodor Emandi), Preotul I. Antonovici—mai târziu Episcop de Huși—, Grigore Patriciu, Grigore Tabacariu și mulți alți cărturari au trecut — unii dese ori — pe la noi prin Zorleni, prilejuindu-ne bucuria unor discuții bogate și variate, care ne-au ajutat mult în misiunea grea ce aveam de îndeplinit cu creșterea orfanilor până la majorat.

Vara anului 1907, care am petrecut-o cu dumneata, cu regretata doamnă Tutoveanu, cu poetul A. Mândru și cu alți

NOTA

- 1) Mi-am adunat tot materialul pentru alcătuirea unui studiu asupra lui Mihai Lupescu, învățător, deschizător de drumuri noi în școala primară românească.
- 2) Mihai Lupescu, Tudor Pamfile și Leon Mrejeriu, au întemeiat la Bârlad revista folkloristică „Ioan Creangă” și au tipărit în colaborare „Cartea pentru tineretul dela sate”.

prieteni la Slănicul Moldovei, mi-a rămas adânc întipărită în suflet ca și în tabloul pe care-l păstrez cu drag ca pe o icoană a unor amintiri scumpe, de demult...

În Bârlad ai strâns în jurul dumnetale, a lui Emil Gârleanu, a lui D. Nanu, etc.— făcând școala — un mănunchi de tineri cu care ați pus bazele revistelor, adevărate tribune românești : „Făt Frumos“, apoi „Scrisul Nostru“, „Freamăt“, „Florile Dalbe“, și azi „Păstorul Tutovei“, care au ridicat faima literară a Bârladului, ducând-o pe linia de gândire și de simțire a străluciților ei înaintași ai regiunii: Alexandru Vlahuță, V. Pârvan, etc.

Istoria literară a Bârladului, opera d-lui Profesor G. Ursu, — tutovean și d-sa —, azi la liceul „N. Ciune“ din Folticeni, istorie care, cu regret trebuie să mărturisesc, nu mi-a căzut încă în mână, trebuie să cuprindă lucruri prețioase și instructive, — pe măsura talentului ales și a spiritului de migăloasă și harnică cercetare a autorului și în ea trebuie să apară — de sigur — și opera dumnetale luminoasă și îndemnătoare la o viață de muncă, de onestitate, de seninătate și de românism, pe care o lași, celor ce vin după noi...

La ziua asta de înălțătoare dar și de duiosă sărbătoare, îți adresez cele mai bune și mai calde urări de sănătate și putere de muncă, pentru ca încă mulți ani, să dai literaturii românești ce ai mai bun și mai cald în sufletul dumnetale, atât de bogat în frumuseți culese cu grijă și cu hărnicie din pământul și din sufletul țării.

Leon Mrejeriu

Grup de lecții pentru școlile țărănești, pentru ședințe în cicluri la Cămine Culturale (la sate, școli normale seminarii și școli de agricultură).

Vitele

„Boulenii mei — Văcuțele mele“

„Boii mei când aud doina
Ară felina și moina;
Și-mi seamănă acel ogor
Cântând doina mea de dor“

Sărăcia sau bogăția, țăranul o măsoară după vitele din curte, vite multe și frumoase. Așa l-au făcut veacurile pe când izvorul bogăției lui stătea în cărduri de vite mai mult decât în plugărie. Semn de sărăcie neagră este lipsa vacii cu lapte dela casa omului. Sărac lipit pământului este și cine pune vaca la jug; și e mare păcat să înjugi vaca.

O familie fără vite nu-i o gospodărie țărănească de luat în seamă. Soții săraci trudesă să se rostuiască măcar de o pereche de boi și o vacă, cum spune cântecul moldovenesc:

Allegre Gr. Panjiru?

1. Frun-ză ver-de ba-ra boi Frunză

ver-de ba-ra boi Ni-o dat ta-ta șă-să.

boi Ni-o dat ta-ta șă-să boi

Frunză verde baraboi (bis)
Ni-o dat tata șase boi (bis)

Din șase am rămas cu doi: (bis)
Hai să-i vindem pe amândoi
Să mai plătim din nevoi

Și-om cumpăra doi ghiței: (bis)
De-or trăi, s-or face boi (bis)

Scria un strein din veacului Ștefan cel Mare: „Ne crezut de multe sunt vitele; se pun câte 12 boi la un plug.. E păcat să se tae viței. Din Moldova se scoate cea multe de boi din carnea cărora nu se hrănesc numai locuitorii Ungariei și ai Rusiei, ci și ai Poloniei, Germaniei, până și Italia, mai ales Veneția“. (1) Cinzeci de boi moldovenști ajungeau până la

1, După S. T. Kirilean.: Legendele despre Ștefan cel Mare și sfânt

Danzig pe țărmul Mării Baltice pentru Anglia și alte țări nordice.

Cei din țara Munteniei exportau boi în Turcia și Italia în deosebi. Aveau țărani vite, dar și mai multe aveau boierii; cirezi de boi și vaci cu miile; și cu miile, zecile de mii, vindeau peste hotare; cu sutele și miile dădeau de zestre la nunți.

Cărăușiile, transporturile, se făceau numai cu boii.

Carele cu mărfuri mergeau în șiruri fiind străjuite pe drumuri de călăreți însoțitori de teama hoților.

Care Moldovenești de transport în 1837 [După Raffet]

Pe lângă boi, căraușii de pretutindenea simțeau nevoia cântecului la drumurile de săptămâni și la desele popasuri.

Iată cântece de căraușie, de drum. Unul din Moldova:

Faș

Musical notation for a Romanian folk song, consisting of three staves of music with lyrics underneath:

1. Zi - ua hai și - noaptea - hai, mări Cu ca -

2. -pul pe - mu - şu - roi, mări Cal la lu - nă - lu - na -

3. sus, mări - Dau la - jug - , da bo - ii nu - s -

Ziua hăi și noaptea hăi, măi !
Cu capul pe mușuroi, măi !
Cat la lună, luna-i sus, măi !
Dau la j::g, da boii nu-s.

Eu dau fuga după boi
Puica mă strigă 'napoi
Ziua nor, noaptea senin
Cărăușii nu mai vin

Foileană fir sucit
Nu știu caru s'a zdrobit
Ori boii s'au prăpădit
Că tare-o mai zăbovit.

Larghetto Notat Gh. Breazul

Foaie verde de-un b'jor, măi ! Foaie
verde de-un b'jor, măi ! Mult mi-e dor
măi-că mi-e dor, măi ! Mult mi-e dor
măi-că mi-e dor

Foaie verde de-un b'jor, măi ! (bis) De-ar fi căm, u de mohor, măi ! (bis)
Mult mi-e dor măică mi-e dor, măi ! (bis) N'ași mai duce atâta dor, măi ! (bis)

Da'câmpu-i de pelnițî (bis)
Și mi-e dor de măiculiță (bis)

Alte două cântece Ardelenesti :

Rar Notat V. Popa

Drăguț car cu patru
boi Drăguț car cu patru
boi Mult mi-e drag mie de voi

Drăguț car cu patru boi (bis)
Mult mi-e drag mie de voi.

Mi-e mai drag de cin'vă mână (bis)
Că ține biciul 'ntr'o mână :

Și pocnește și doinește (bis)
Și tu mine se gândește.

Timp de doi-nă

fra - geți voi boi din - na - in - te fra - geți

voi boi din - na - in - te — Că voi sun-teți cei de —

cin - ste — Că voi sun-teți cei de cin — ste —

Trageți voi boi dinaintea (bis) Trageți voi boi din tânjală (bis)
Că voi sunteți cei de cinste (bis) Că voi sunteți cei de fală (bis)

Trageți voi boi dela rudă (bis)
Că voi surteți cei de frudă (bis)

Din vremea belșugului de vite se povestește legenda următoare :

Cică odată venind Tătarii dinspre răsărit să prade țara Moldovei, s'a dus vestea din sat în sat. Rână să vină oastea domnească în întâmpinare, sătenii se apărău cum puteau. În nuștiu care sat, au mers sătenii și la sihastrul dela mănăstirea apropiată și au cerut sfatul.

„Strângeți degrabă un cârd de oi și un cârd de vaci pe un deal. Pe dealul din față adunați miei și vițeei, dar așa fel ca oile să fie față în față cu miei și vacile cu vițeei. Și vacile, oile, miei și vițeei să albă clopote și clopotei la gât“.

Când au început buciumașii să buciume, iar ostașii să gonească turmele și cirezile, vacile, oile, vițeei și mieluseii s'au pornit pe sbierat și sunând din tălânci de credea că-i sfârșitul lumii nu altceva. Vacile își chemău vițeei și oile mieluseii, alergând spăimântate de pe dealurile împrejmuitoare. Cetele tătărăști din vale când au auzit huitul clopotelor, tropote și mugete, buciume și chiote de călăreți din toate părțile, s'au buimăcit de tot; nu știau ce-o fi, ce să facă și încotro să apuce. Păgânii răzbiți o iau la fugă urmăriți de călăreții noștri, care îi tot seceră până alungă resturile tătărăști peste Nistru.

Ca și calul, boul și vaca fac parte din familia gospodăriei când sunt crescuți de mici. Vițelul plăpând e dus în

casă la căldură, e drăguț, i se atarnă ciucuraș ori clopoșel la gât și face bucurie copiilor cu care se joacă. E botezat după ziua nașterii: Lunaia (Lunica), Martina, Mircana, Joian (Joiana), Vinerica, Sâmbotin (Sâmbotina). Duman (Dumana), Boii frumoși sunt o mândrie a țaranului, și așa le cântă:

✓ *Patru boi cu lanțu 'n coarne
Ține-mi parte de ei, Doamne!
Făcui patru boi la jug
Și țeșii cu ei la piug..*

Prin multe sate, mireasa este dusă într'un car gătit, tras de 4-6 boi, după starea materială a tinerilor ce se căsătoresc. Boii și vacile fac parte din zestrea obligatoare a fetei și a flăcăului.

O căsătorie fericită — după credința țărănească — se încheie atunci când tinerii aduc în căsnicie vite multe.

Boul, ca și calul, este socotit tovarăș bun al omului, iar vaca și femeia țin casa. Se aude în strigătul de cununie:

✓ *Cine n'are șase boi
Să nu se uite la noi;
Cine n'are șase vaci
De geaba merge la vraci..*

Fata ardeleană s'ar mărta bucuroasă după cutare, vede că-i fecior bun, din oameni cum se cade, dar alta-i piedica: n'are vite, deci e calic și nu-i trebuie.

Se mărturisește în strigătură:

✓ *Nu gândi, bade, la mine
Că n'oi merge după tine.
De-acasă m'am învățat
Să mân vaci la adăpat.
De la tine ce-oiu mâna:
Mâța și pe mumă-ta?*

Altă chiuitură cu vitele de zestre:

*Foaie verde de-alior
A zis soacra să mă 'nsor.
Nu cu alta ci cu Rada.
Da de zestre ce mi-o da?
Doi cocoși
Cu ochii scoși?
—Nu, ginere, opt boi frumoși
—Două mâțe 'mpiedecate?
—Nu, ginere, vaci cu lapte..*

Or fi vitele de zestre frumoase, ce păcat că nu e și mireasa lată chiuiturile glumețe:

✓ *Mândra are șase boi
Multe vaci și multe oi
Poat' să aibă șase-or șase
Nu ași răbda-o la masă
Că sluta când se pornește
Șapte sate asurzește
Până și vitele fug de zor
Că gândesc că-i ciurma lor*

*Boli-s buni și badii 'i plac
Dar cu ciurma ce să fac?
Eoi-s buni și-i bun' avere
Dar mândra nu-i cu plăcere.
Mai bine rămân sărac
Și să-mi iau una pe plac,
De cât avere mare
Și'n casă cu supărare.*

Iar altă chiuitură din Maramureș spune :

*Are sluta șase boi
Mândra mea n'are nici doi;
N'aibă mândra nici-o vacă
✓ Numai ochii ei să-mi placă
Nu dau ochii mândrei mele
Nici pe boi nici pe vâțele.*

Femeia cea săracă își leagăna copilul și i se rupe inima de mila lui, că trebuie să simptă lipsa laptelui. Il leagăna, se roagă cântând jalnic :

*Dă-mi Doamne, și mie vaci
✓ Să dau lapte la săraci;
Că, Doamne de nu le-oiu da
Tu iar mi le poți lua.*

Mama copilului nu le cere bani, nici alte avuții; ci vaci cu lapte; căci știe: cine are vacă cu lapte a ieșit deasupra necazului. In alte cântece de leagăn, mama se mângâie cu odorul ei o să ajungă un plugar bogat :

*Puișorul meu mai taci
Cumpăra-ți-om șase vaci
Și-ti fi un om bogat
Cum nu sunt alții în sat;*

*Cumpăra-ți-om șase boi
Cum nu mai sunt pe la noi.
Tu în jug îi înjuga
✓ Și moșia ți-i ara*

*Și în ea îi semăna
Grâu ales de cel frumos
Ca și fața lui Christos.
Și-ti avea multă avere
Nu-ti fi nouă mângâiere.*

Vitele sunt dela Dumnezeu pentru oameni. Casa blagoslovită de Dumnezeu este înconjurată de vite frumoase și sănătoase. Așa crede țăranul.

Când vine preotul cu botezul, bine cuvântează și grajdul și vitele. Și vitele au colindele lor de Crăciun. Colindătorii le cântă la ușile grajdurilor cu stăpânii în față. Iată colindele vitelor:

*In vârful la nouă meri.
Arde-și nouă lamânări
Pică nouă picături,
Trei de vin și trei de mir,*

*Trei de apă limpejoară,
Să facă de-o băișoară
Dar în ea cine se scaldă?
—Scaldă bunul Dumnezeu.*

*Tot se scaldă și se 'ntreabă:
—Ce-i mai bun pe acest pământ?
Nu-i mai bun ca boul bun
El își trage brazda neagră,*

*Și ne face pâine albă.
Ce-i mai bun pe-acest pământ?
—Nu-t mai bun ca un cal bun
El calea de nouă zile*

*Ți-o calcă în două zile.
Ce-t mai bun pe acest pământ ?
—Nu-t mai bun ca oaia bună.
Ea, cu brânză te hrănește
Și cu lâna, te 'ncălzește.*

*Tot se scaldă, se 'mbăește,
Cu apă se limpezește,
Cu sfânt mîr se miruiește,
Și cu vinul se grijește.*

*Noi umblăm să colindăm
Vouă gazde vă 'nchinăm.
La mulți ani cu sănătate
Că-t mai bună de cât toate*

Pruncul sfânt s'a născut în ieslea boilor. Fiul sfânt când se naștea, boii stăteau, nu tropăiau, suflând și aburindu-L. Maica Domnului i-a binecuvântat, cu colindul de Crăciun :

*La un grajd de boi sosește
Jos în iesle poposește
Boii biânzi la ea privesc
Și suflând, mi-o buresc.
Odihniți, Maica Sfântă
Din graiu astfel le cuvântă :*

*—„Boulentlor iubiti !
Binecuvântați să fiți !
Și de Domnul și de mine
Și de Fiul care vine
La umblat s'aveți pas lin,
La mîncare șai deplin
Câte-un ceas voi să mâncoți
Iar un ceas să rumegați“*

Intr'un colind de sorcovă, la Anul Nou, belșugul vitelor este urarea de căpetenie :

*La sculați-sculați
Măi boierî bogăți
De vă mai utiați
Pe-o gură de vale
Spre soare răsare.*

*Vouă n i se pare
Că vouă vă vine
Tot cirezî de vaci
Vacile sbierînd
Vițeluși sărînd*

*Di codițe dînd
Cu codițe în voalate
'n calate răsucte
Cu aur poleite
Vouă dărute ...*

In „plugușoarele,, de Anul Nou, urarea se îndreaptă și către vite :

*Măine anul se 'noește
Plugușorul se pornește
Plugușor cu ase boi
Plugușor mînat de not*

*Boii, boii dinainte
Cu cornițe poleite ;
Boii, boii din mijoc
Cu cornițele de foc*

*Boii, boii dela roate
Cu cornițe 'mbelșugate
Boi, în coade cu dălbet,
Să aibă... parte de ei*

Zicători

Un episcop catolic, călător prin satele Moldovii în zilele lui Vasile Lupu¹⁾, povestește că dacă un țaran își pierde-o vacă și o află la altcineva, trebuia să jure în fața martorilor ținând în mână coada vacii ce o credea a lui. De aici vine poate zicătoarea: „Getbeget coada vacii“, Boul e un animal prostănac, răbdător: tace și trage.

¹⁾ V. A. Urechla : Codex Bandinus.

Asemenea lui sunt unii oameni. Cutare e „un bou” (prost ca boul) „răbdă ca boul” „O ține una ca boul” ce nu-și schimbă nici drumul, nici ce-a apucat. „Greu de cap ca boul.... Bou l-am dus.. bou l-am adus.. Cine se naște bou breaz, bou breaz moare... A intrat vițel și-a ieșit de nu-i încap coarnele pe ușă”-„A rămas ca vițelul la poartă nouă”-„Bou l-am dus și-a venit vacă”, adică tot una de prost.

Din îndelungata răbdare a Românului, din pricina asupririlor vremii au rămas zicătorile:

„Boul are limbă mare, dar nu poate să vorbească... Până o gеме boii, scărție carul.. Nu se iau două piei de pe un bou”,
Cel ce lasă mai domol treaba: „A se lăsa pe tânjală”.

Cine nu e în toanele lui și nu trebuie scos din apele lui:
„Nu mi-s boii acasă... Lasă-l în boii lui,” Neschimbător ca boii: „Boii bătrâni fac brazdă dreaptă”.

Legământul între oameni cu cuvântul dat și cu cugetul:
„Boul se leagă de coarne și omul de limbă” (de suflet).
Doi cari nu se înțeleg în căsnicie, ori într'o tovarășie:

„Unul ține cea (ceală) și altul trage hăis”.

„A fi buhaiul satului” se zice despre unul care nu vrea să se însoare și-i place să petreacă.

Unul care se supără pentru o nimica toată: „S-a supărat ca vacarul pe sat”. Când cineva caută binele: „Ieslea nu merge la bou, ci boul merge la iesle”

Săraci și cheltuitori: „Vaci n'avem, brânză mâncăm”..
Până nu muncești, nu isbândești: „Laptele până nu-l bați, smântână nu iese”. Din nimica nu poți scoate ceva: „Bați apă să alegi unt”. Când ai una n'ai alta: „Când ți-e brânza mai proaspătă, n'ai smântână” „A prinde chiag”=putere, avuție. Te rogi de unul cu căciula în mână și tot nu se îndură;
„De mă rugam de o vacă stearpă și tot îmi dădea o lingură de lapte”. De unde se poate avea câștig fără muncă: „A fi vacă deșmuls”, „Are uger bun”. Iar când se isprăvește: „A înțercat bălaia!” Ce-i frumos și arătos îți fură ochii: „Ugerul frumos vinde vacă”, „Trage ca vițelul la vacă” ¹⁾=vine acasă la mâncare.

1) Iuliu Zanne : Proverbele Românilor.

GHICITORI

Inainte furcă (V)
Inpoi măfură.

Când patru merg
Alte patru sfau cuminți. (V)

Incârligate
Imbârligate
De vârrul dealului așezate. (B)

Sunt patru frați ;
Unul zice : vino vară !
Altul zice : vino iarnă !
Doi zic : vii, vii
Ori nu vii
Nouă tof atâta ni-i
(carul, sania, boii și jugul).

Patru merg
Patru sfau,
Patru vamă dau. (V)

Când sugă, când ară
Când joc cu el pe afară. (B)

Cât trăiește
Pământul negrește;
După ce moare
Joacă 'n horă. (B)

Un morf între vii. (oiștea)

Încotro merge creșterea vitelor

Agricultura românească suferă de un vițiu care o face puțin rentabilă pentru țărani: cultivă prea multe cereale și prea puține vite. Din 13 milioane hectare pământ de arătură, pe 12 milioane se cultivă mereu cereale, adică 90% din suprafața agricolă a țării. Nici 5% din această întindere nu se cultivă cu plante de nutreț pentru vite. În nici-o țară din Europa nu se mai întâlnește acest lucru.

Animalele și produsele animale todeauna aduc mai mult câștig de cât cerealele și derivatele lor. Din cifrele de mai jos, pe anul 1930, se vede cât a pierdut agricultura noastră la export față de alte țări agricole. Am vândut:

	<u>Animale și produse animale %</u>	<u>cereale și produse agricole %</u>
România	8 ¹ / ₂ %	36 ¹ / ₂ %
Bulgaria	23%	22%
Ungaria	35%	26%
Danemarca	76%	3 ¹ / ₂ %

Vindem peste hotare în preț de cost porumbul, orz, ovăz, meu, pentru creșterea vitelor în loc să trimitem noi aceste cereale prefăcute în carne. Acum 10 ani, Kgr. de porumb se vindea cu 1,50 lei. Cu 5 kgr. porumb în câteva zile fabricăm un kgr. de carne de porc, care se vindea cu 15 și 20 lei ¹⁾. Iată câștigul.

Când fiecare țaran, mic proprietar, va avea o vacă bună de lapte și 20 găini ouătoare, el va putea încasa numai din producția lor cât încasează astăzi de pe întreaga producție cerealistă a celor 5 hectare.

Scăderea țărinelor de cereale, sporind plantele de nutreț, plantele industriale și cele alimentare, însemnează o îmbunătățire a traiului țaranului, odată cu un câștig sporit al muncii lui.

Sporul creșterii vitelor să fie nu numai de cantitate ci și

1) G. K. Constantinescu: În slujba agriculturii.

de calitate (vite de muncă, de măcelărie și de lapte, pe soiuri potrivit regiunii).

Punerea în valoare a produselor animale pe cale de întovărășiri (sindicate de creștere, cooperative, asigurări).

Situl să țină o chibzuită cumpănă între pădure, pășune, locuri de arătură și grădini.

Să înțeleagă țaranul că strămtorarea pământurilor de arătură îl mână spre creșterea vitelor în grajduri după modelul fermelor, ca în Elveția, Olanda, Danemarca etc., și aceasta nu e spre paguba lui, ci dimpotrivă

Imașurile, pășunile trebuiesc îmbunătățite prin curățiri, îngrășăminte, înierbări etc.

Paznicul vitelor (vacarul satului) este un om care să aibă un număr de cunoștințe practice despre îngrijirea vitelor, a pășunilor și a modului de pășunat. Purtatul vitelor la pascut este o meserie.

A sosit timpul, așa dar, ca până și vacarul satului să fie un om cu puțină școală.

Ap. D. Culea

Și totuși — astăzi este mai bine!

Este oare vre-o zi când omul se declară întru totul mulțumit cu timpul, cu oamenii și cu moravurile din prezent? Cam greu de admis. Până și fericitul câștigător la vre-o loterie, îți zice: „Da, am progresat din punct de vedere tehnic și *material*, dar pe terenul moral dăm mereu înapoi“.

Rar carte cu pretenții de știință, ceiace va să zică de legi nesdruncinate — expuse scump și cu aparat cam încărcat — care să nu-ți spună ritos: „Rău stăm din punct de vedere moral“. Asta ți-o declară îngrijorat și amicul siacer, care reflectează totdeauna la viitorul copiilor săi; și tot acesta pare să fie cântecul repetat de pe la desele consfătuiri: „Mergem din rău în mai rău...!“

Și totuși, față cu faptele documentare, care ne vin în cale noi avem uneori motive ca să credem *altfel*.

Iată, în privința împărțirii dreptății. Ce lucru scump pentru o societate! Nimic n'ar fi mai important, în privința adevăratei icoane a unei societăți, decât modul cum reușește ea în distribuirea justiției. Fără justiție, un Stat se prăbușește. Modul cum Biserica știe să împartă darul divin al preoției, deasemenea este hotărâtor în ce privește fixarea moralității dintr'o epocă.

Dar să amintim pe scurt două episoade care apar în hărțile vechi, ce avem acum înaintea.

Primul se referă la un proces foarte greu și foarte important ce-l susținea schitul dorohoian Goroveul (e numit astfel după un înaintaș al scriitorului Artur Gorovei) pentru revendicarea proprietății, împotriva Spătarului C. Dimitriu-Arbore dela Saucenița (un înaintaș al scriitorului Zamfir C. Arbore). Faptul se petrece acum o sută de ani în urmă. Egumen era Ierothei Lemne, un foarte merituos arhimandrit. Ce să facă el, cum să reușească în *dreapta*-i cerere? În cele din urmă, văzând că lucrul merge de tot greu — mai cu seamă că în judecată erau și Cnejii Moruzi, în aceeași cauză cu Spătarul C. Dimitriu-Arbore, un bun amic și protejat al însuși Mitropolitului — recurge și el la un om de încredere al Domnitorului de atunci,

la boierul Manolache Mavrodin. Acesta stătea de obicei la moșioara lui dela Popeni, alături de Dorohoi.

Ce i-o fi scris, nu știm. Avem însă răspunsul lui conu Manolache, milostivul făcător de bine al Egumenului dela Gorovei: „*Adresarisita* scrisoare din 8 Dechemvrie (1836) o am priimit la 13 a curgătoarei, prin Protoiereu, și *pliroforisindu-mă* de a ei cuprindere, de îndată am răpezit (pe vreun vătăv) la Dorohoi și am cumpărat 10 curcani și 5 *calponi* (=claponi) să fie pentru masa Inalt Preosfințitului Mitropolit (=recte, oame-nilor de serviciu) iar 4 curcani și 3 *calponi* (=claponi) ce pri-sosăsc, *fi vei împărți la locurile unde vei ști*, după cum îmi vei triimite și răspuns de priimire și *la cine anume ai dat la Eși*“.

Și adaogă conu Manolache, el însuș boier împărțitor de dreptate în ținutul său, că toate petițiile schitului le-a dat în persoană la Divanul de apelație din Iași și că: „îmi scrie Dum-nealui Postelnicul Drăghici ca să-i triimit niște copii de pe po-runca Divanului de atuncea“.

Aceste copii, mai spune conu Manolache Mavrodin, trebuie să le spună Egumenul, cât mai grabnic în scrisoarea în care vorbește despre curcani și claponi, și să le expedieze la Iași în interesul cauzei.

Departa de noi de a face vreun comentariu.

Lăsăm pe cetitori să aprecieze timpurile și moravurile.

Și să trecem la un al doilea episod, tot atât de caracteristic, de astă dată de ordin duhovnicesc.

La 3 April 1853, aflăm câteva rânduri adresate de către alt Egumen al Goroveiului, „cătră Prea cinstit și al nostru mult făcătoriu de bine Prea Sfinți(e)i Sale Părintelui Vlădica Chirio Chir Chesarie Sinadon, prea plecată metanie, la Botoșani“.

Vlădica Chesarie stătea pe atunci la m-rea Popăuți dela Botoșani, ca și alți arhieriei înaintea lui, de unde tradiția de a se numi și azi P. S. Vicari ai Iașilor cu titlul arhieresc de „Botoșăneanul“.

În fine potrivit *ecdosu/ul* (=hotărîrii) Inalt Preosfințitului Mitropolit — Egumenul dela Gorovei roagă călduros pe Vlădica Chesarie să hirotonisască niște monahi și ieromonahi în diaconi și în preoți, adaogând: „însă *ostanovca* (=lipsă) împregiurării este că unul din monahi, Mardarie, este bolnav“. Se roagă totuși a-i hirotonisi mai curând, „așa precum și *slovesnoi* (=verbal) v'am rugat“.

Ce vor fi vorbit ei și în rusescul „slovesnoi“ nu putem ști cu precizie.

Numai bănuim, căci Vlădica Chesarie pune următoarea rezoluție *oficială*, pe care când am cetit-o, parcă nu-mi cre-deam ochilor.

„ Chir Vitalie ! De vei trimite pentru fiește care (candidat) căte un miel, nu vei greși, că-i bun cu salată ! ss) *Chesarie Siwadon*”.

Hârtia cu rezoluția aceasta originală a fost trimisă „Protoposinghelului Vitalie, frățeste, la Gorovei”.

Să nu uităm că era în April, când aveau întrebare și mielul și salata, după cum, în cazul precedent, curcanii și claponii erau de sezon la sărbătorile Crăciunului 1836 !

Ca o minunată complectare, găsesc într'o hârtie alăturată, din acelaș an, o scrisoare a Protopopului Ionică dela Botoșani, care scrie aceluiăș Egumen : „ *In sfârșit, frățioare, a face bine, nu-i rău !*”

Acel protopop Ionică botezase la biserica Uspenia din Botoșani, cu 3 ani mai înainte, pe Mihai Eminescu, deci este o persoană istorică.

Am reflectat puțin și la aceste cuvinte, asemănătoare cu ale lui Creangă, care spunea și el, fără să-l înțeleagă bine „boierii” că n'ar fi rău să fie bine în țara românească ; am recitit rezoluția Vlădicăi Chesarie Răzmeriță, acela care avea să fie locțiitor de Mitropolit până aproape de timpul când modestul diacon Creangă urma să-și primească greava acuzație că s'a dus la teatru ; și când am revăzut sfaturile lui conu Manolache Mavrodin, cu curcanii și claponii îngrășați, spre a fi trimiși la Iași, în scopul urgentării dreptății unei mănăstiri — m'am întărit în convingerea că astăzi trăim zile cu mult mai bune.

Econ. D. Furtună

C. Fulger

Învățător cūzul pe cāmpul de luptă în 1941.

E cu mult mai anevoie a vorbi despre viețile modeste și anonime.

Un sentiment de duioșie și de neîmplinire pun zăgaz destăinuirilor.

Constantin Fulger, s'a născut în Băneasa-Covurlui, învățător la Plotun-Pipirig-Neamț, a murit în campania din Basarabia în vara anului 1941. Puțini i-au auzit de nume și-or fi și mai puțini din cei care i-au cunoscut adâncurile sufletului.

A viețuit asemenea unui părăiaș limpede care alunecă tainic pe pietre și în unda căruia se oglindesc, clar, coroana de pomi în apus de soare, sau umbre de basme în noul nopții. Și cine nu cunoaște dârzenia și liniștea cu care șuvița de apă își deschide calea sau își adâncește albia!

C. Fulger era omul săvârșirilor prin fapte.

În viața lui senină și așezată, orânduiri și-au păstrat forma lor de origină.

Hotărîrea dreaptă, munca cea curată, tăcerea și omenia erau flori care creșteau la ele acasă, hrânite din creștinismul său sincer.

Iubite coleg, ai trăit așafel, că alt cum nu puteai să mori. Moartea ți-a fost cunună neîntinată modului cum ai trăit.

În fața mormântului tău reavăn, stau piatră tăcută.

Nu slobozim lacrimi. Ele n'ar fi deajuns.

Din azuriile năzuinții învățătoarești, îți facem smirna cu care te cadelițăm, iar legămintele de acum, le punem temelie trainică celui mai curat monument de împliniri învățătoarești pentru neam și țară.

N. A.

Piatra-Neamț, Octombrie 1942

Celor Căzuți....

Vă simt în mine,
Căci din ruine,
Ați clădit țara
Ducând povoara
De greutăți
Că s'altie dați,
Făcând 'o mare
Spre Soare Răsare...

Eu vă salut eroi Moldoveni ce-ați îngrășat cu sânge pământ.
Mă 'nclin și mă 'nclin în fața sfântului vostru mormânt.
Urmași ai lui Ștefan, lui Rareș și baba Vrâncoala.
Străjeri neclintiți, la Dalnic, Odessa, Țiganca, Brezoaia.
V'așteaptă în sate copiii cu părul bălai și mame ofițând,
Sus doina vă 'mbie să mergeți la deal și... ape cântând.
Vă strigă cocoșul de munte și bradul cu vârful în soare,
Vă plâng mteleșeii la stână și turme de dalbe mioare.

Bat clopote azi!
Iubiți camarazi,
Vălcuța se duce
La umbră de cruce,
Și arde tămâie
Și se mai mângâie,
Că numai odorul,
I-a scăpat ogorul

Noi cei rămași sfârtecați
Luptăm cu dușmanii turbați,
La Mare, la Kercl și Stepa Nogai,
Trăiască 'mpăratul Mihai.

Dalnik 2 Oct. 1941.

I. Bordeianu

Rănitul

*Cu ochii vii privea la mine
Rănitul ce stătea în pat
Și m'a chemat să merg la sine
Unde eu drag m'a înrăbat.*

*L-am întrebat cu-o voce slabă
Să-mi povestească din trecut,
Iar el s'a ridicat în grabă
Și cu glas tare mi-a vorbit :*

*Tinere vlăstar al țării,
Să mergi la datoria mare
Pe drumul sacrificării...
Să mergem către hotare.*

*Să lupți pentru drapel și țară
Să-ți aperi patria iubită,
Ce a fost lăsată odinioară
Cu sânge roșu plămădită.*

*Ce-a mai sfântă amintire
Dintr'o viață de român
E lupta de mântuire
Ca a unui bun creștin.*

*Am luptat pentru credință
Pentru Rege, Mareșal,
Pentru crucea biruinții
Pân' la patul din spital,*

*Am un gând nespus de mare
Care vreau să-l împlinesc
Și să-ți, spun; vreau la hotare,
Măine viața să-mi jertfesc.*

Să dea Dumnezeu drăguțul
Să mă facă bine El
Să-mi mai văd iarăși sātu țu
Și-apoi mor pentru drapel.

Sunt rănit, dar nu simt dorul
Care adesa mă frământă,
Că de sus nu am piciorul
Iară mâna stângă-i frântă:

O! țara mea frumoasă
Eu sunt fără picioare și mână
Și al mei părinți m'așteaptă acasă,
Ca în ceasul de pe urmă.

Le-am răspuns printr'o scrisoare
Că nu volesc a mă 'ntoarce
Până România mare
Ca 'n trecut nu se va face.

Parcă cineva mă muștră
Să pornesc către dușmani
Și cu mâna mea cea dreaptă
Să-i gonesc peste Urali.

Am să mă târăsc în cârjă,
In tranșele lângă tun
Și-am să trag până va plânge
Rusu bolșevic, nebun.

Vreau să fac să pomenească
Ce-i Românul pe pământ
Ca nici când să mai poftească
La al nostru scump avut.

Să știe toți că Românul,
Cel din vița lui Traian,
Știe să-și apere bunul
Față de orice dușman.

Nu-i nimic dacă rămâne,
Fără o mână sau picior,
Dar e mulțumit că 'n lume
Și-a îndeplinit un dor.

Fruntaș Matei Gh. din V-tori Munte

† Nicolaie Nicău

Colegi, cari ați absolvit cursurile școlii normale „Gh. Asachi“, din Piatra-Neamț, în 1927, va mai amintiți de Nicolaie Nicău?

Iată, în ziua de 12 Iunie a acestui an, s'au împlinit 10 ani de când trupul lui vânjos, dar totuși prea slab pentru sufletul lui mare, odihnește în cimitirul de pe valea Săcuței din Boroaia.

Acum 10 ani am fost singurul dintre colegi care l-am condus la locul de veșnică odihnă, căci moartea lui a fost fulgerătoare, spre a o putea afla cu toții.

Acum însă, cu prilejul tristei aniversări, citind aceste rânduri, scuturați coibul lăsat de trecerea anilor peste amintirile copilăriei și adolescenței noastre și reînviați, pentru o clipă măcar, icoana lui Nicolaie Nicău. Va fi o reconfortare pentru toți, căci vă mai amintiți, cred, cum era Nicolaie Nicău : voința dărză, caracter desăvârșit, iubind cu ardoare țara și neamul.

Pentru ceilalți colegi din județul nostru, numele lui nu spune nimic, nu trezește nici o imagine, căci Nicolaie Nicău a murit foarte tânăr, iar în județul Neamț n'a funcționat decât în ultimul an al sbuciumatei sale vieți. Ceilalți trei ani ai carierei sale de învățător i-a petrecut în județul Cetatea Albă. Trei ani abia ! Și au fost totuș de ajuns numai acești trei ani, pentruca amintirea și numele său să trăiască și astăzi, în sufletul tuturor învățătorilor din Bugeac.

* * *

Nicolaie Nicău s'a născut în satul Mitocul lui Bălan din comuna Balțatești județul Neamț, ca fiu a unei familii de țărani necăjiți, bogată numai în copii.

Cursurile primare le-a urmat în Boroaia ca elev a lui V. Tomegea, acel minunat dascăl din ținutul Fălticeniilor, care i-a infiltrat în suflet dragostea de neam și setea de învățatură.

Așa se face că în 1921, printre cei prezenți la examenul de admitere în școala normală „Gh. Asachi“ din Piatra-Neamț, se afla și elevul Nicău Nicolaie.

În sârmana lui familie, lipsită acum și de sprijinul capului ei—Nicolaie Nicău rămăsese orfan de mic copil — îndura tot felul de lipsuri și chiar foame. Dar pe acestea nu le băga în seamă copilul cu fața smeadă și dârză. Pe el setea de învățătură, de lumină, îl chinuia! Astfel, la examenul de admitere, copilul cel sărac și oropsit, reușește al patrulea, cu mult înaintea

NICOLAIE NICĂU

copiilor de chiaburi ai satului său. A fost o biruință care i-a pecetluit destinul, arătându-i că împotriva unei voinți de fier, nu există nici o piedică. De fapt, în tot cursul școlii normale a demonstrat acest lucru, căci s'a întreținut singur în școală. Muncea vara prin fabricile de cherestea ca să-și adune bani pentru taxe, haine și cărți. Și pentru că nu izbutea să adune de ajuns în cursul vacanței de vară, își lua concedii medicale, în cursul anului și pleca în fabrici la muncă. Aceasta a fost copilăria și adolescența lui Nicolaie Nicău: muncă dârză și lipsuri, fără nici o bucurie alta, decât lectura neostoită și inima dragă a unui prieten, care-l înțelegea și-l admira.

În Septembrie 1928 este numit învățător în comuna Tașlăc, județul Cetatea-Albă. Aici funcționează trei ani, muncind din toate puterile pentru luminarea și ridicarea celor mulți, pe care-i înțelegea și-i iubea mai mult decât oricine pentru că se înălțase dintre ei cu gândul de a-i ridica, apoi, pe toți. După aceasta simțindu-se cu totul oboșit, își cere de-

tașarea într'un sat de munte, în județul Neamț. E detașat la Popești-Farcașa. Dar nici minunatul aer de brad n'a mai putut face nimic.

La sfârșitul anului școlar 1931-32, chiar cu o zi înainte de serbare, Nicolaie Nicău a trecut în lumea celor drepti. Vieța lui poate servi de exemplu, pentru chipul cum își poate face cineva drum în vieță ca și pentru conștiința datoriei la care a căzut.

M. David — Ghindăoani

Ploaie de abecedar

<i>Când de cald se nmoaie</i>	<i>Trăsnetul cuprinde</i>
<i>Albăstrimi superbe,</i>	<i>Cerul și pământul,</i>
<i>Cerul ntr'o fundoaie</i>	<i>De adânc și ntinde</i>
<i>Neguros mai tierbe...</i>	<i>Neoprit cuvinte...</i>

<i>Ochiu de sus — tierbinte</i>	<i>Plâng copii pe aproape</i>
<i>Poate să mai ardă?</i>	<i>Numai ei acasă..</i>
<i>Vântul înainte</i>	<i>Plescăitu n ape</i>
<i>Face ploii gardă.</i>	<i>Svon mai clar nu lasă.</i>

<i>Ziua grea, măreață</i>	<i>Soare dintr'o parte</i>
<i>Spele-și din podoabă..</i>	<i>Luminând șuvoiul,</i>
<i>Mazăre de gheață</i>	<i>Care—de departe</i>
<i>Numai câte o boabă;</i>	<i>A stârnit noroiul..</i>

<i>Stori de apă drepte</i>	<i>Tunetul de mână</i>
<i>Din acoperișe ;</i>	<i>Fumul alb în zare,</i>
<i>Dincolo de trepte—</i>	<i>Nu mi-i la ndemână</i>
<i>Fire tot piezișe..</i>	<i>Oriși ce cărare..</i>

Iarăși latră câinii,
Iar șoseaua sună ;
Si câmpia pâinii
Bucurii adună.

Virgil M. Hariton

Spovedania lui Moș Stănică

Era o zi frumoasă de vară. Mirosul florilor și căldura soarelui te îmbiau să stai numai afară. Casa o socoteam o adevărată închisoare.

Adunați în jurul mesei din grădină, admiram tot ceea ce puterea dumnezeiască a zidit. Lătratul lui Șoiman ne dă de veste că avem musafiri. Intra'devăr, poarta se deschide încet și figura lui moș Stănică, ne apare în toată măreția ei. Nu știm pentru ce ni se pare moș Stănică așa întunecat la chip, ca un nor înainte de furtună. Un val de tristețe pășește alături de el și vine să cuprindă pe toți ai noștri. Pașii lui sunt mai înceți ca oricând, fața nu-i mai zâmbește ca altădată, iar mustețele, posomorite și ele, nu mai stau răsucite și aduse în sus.

Ce ți s'a întâmplat, moș Stănică, de ești așa abătut astăzi, îl întrebăram cu toții?*

— „Hei dragii mei! Păcatul omului!”.

Trupul de voinic al lui moș Stănică se lasă domol pe un scaun, capul i se sprijine greoi între mâini și o tăcere de mormânt împânzi atmosfera din jur. Mă apropii încetșor de el, îi prind o mână într'a mea, și cu mare teamă să nu-l supăr, îl întreb:

— „Spune-ne și nouă, moș Stănică, ce-ți apasă sufletul? Nu te-am văzut niciodată așa.”

Își ridică ușor capul, își netezi fruntea oftând și începu:

— „Doamne, ce blestem pe mine! De știam ce are să se întâmple, nu mai plecăm”...

— „Prea mult ne necăjești, moș Stănică. Spune-ne că nu mai avem răbdare”.

Își mai potrive odată scaunul lângă masă, privi drept înainte spre orizont ca și cum ar fi vrut să ne citească dintr'o carte tot ceea ce avea să ne spună și începu rar:

— „Mă întâlnesc acum trei zile cu Florea, vânătorul, prietenul meu din copilărie. Din vorbă în vorbă, ajungem să discutăm despre vânat. Florea, prietenos cum e cu toată lumea, nu scapă din vedere să mă invite la vânătoare.

„Fără să vreau, am intrat într'o mare încurcătură. Eu, care o viață întregă nu putusem strivi nici o gănganie, să plec acum

cu pușcă și cartușe, să omor ființe nevinovate. Să-i spui acest lucru lui Florea, îmi eră rușine. Mă știa curajos și naș fi vrut să'mi cunoască slăbăciunea.

„Bine, Floreo, aș merge cu mare plăcere, dar vezi tu... eu nu sunt pregătit... și apoi nici pușcă nu am”.

— „Hei par'că-i mare lucru! De mâncare și de pușcă am eu grijă”.

„N'am avut încotro și a trebuit să primesc. M'am frământat toată noaptea gândindu-mă că trebuie să iau parte la nelegiuirile lui Florea și a celorlalți tovărăși ai săi.

„Disdedimează. ne pregătim și pornim. Mă gândeam: în pădure n'o să stăm toți la un loc. O să trag și eu în vânt și o să dau vina pe pușcă.

Dacă nu bate bine pușca, nu pot fi eu vinovatul.

„Ajunși în pădure. ne împrăștiem fiecare în câte o parte, pe locurile mai înainte stabilite de Florea.

„Incepe hăituiala. Mă plimbam agale pe o cărărușă gândindu-mă mai mult cum să scap din încurcătură, decât cum să mă întorc încărcat de vânat acasă. Nu mi-a tihnit prea mult liniștea, că aud în urma mea cum trosneau vreascurile, de par'că ar fi călcat cine știe ce uriaș pe ele. M'am răsucit scurt și am ascultat.

„Intr'un smeuriș, zăresc cogemetea namilă de urs. Nu văzusem urs viu decât la circ.

„O frică îngrozitoare mă pătrunse până în măduva oaselor. Strângeam pușca în mână ca pe singura scăpare și mă trăgeam cu pași înceți înapoi. Nu mi-am dat seama că strângând pușca în mână degetul îmi apăsă pe tragaci.

„O bubuitură puternică sparse liniște. O luai la fugă în vale. Ursul, mormăind furios, se luă după mine. Mă opresc. Și ca ieșit din minți, iau pușca la ochi să înlătur pericolul.

„Pădurea hăui prelung. Un geamăt îmi dădu de veste că nimerisem în plin.

„Ursul era jos. Se ridică greoi și încearcă să vină spre mine, dar nu mai putea. Căzu din nou jos.

„Am închis ochii să nu mai văd nimic...”

„Cât timp am stat așa, nu-mi pot da seama. Știu însă, că privind spre locul unde a căzut ursul, n'am mai văzut decât o pată mare de sânge pe iarbă și o dără ce ducea spre pârâiașul din vale. Nu mai știam pe ce lume sunt. Cu ce era vinovat bietul urs, de i-am stricat prânzul liniștit? De câtă cruzime am putut fi capabil! Ce-am căutat eu în pădure cu Florea? Nu puteam să gădesc un alt motiv și să scap?”

„Mă las condus de dăra de sânge până la pârâiaș. — Era acolo. Se așezase în apă să-și potolească durerile. Il ardea prea

tare rana. La auzul pașilor mei se ridică cu greu să mă privească. Mi jucau ochii în lacrimi și gema ca un om. Privirile lui îmi puneau aceeași întrebare care mă chinuia mereu :

„Cu ce ți-am greșit, de m'ai făcut să sufăr ?”

„Ăm lăsat pușca din mână și am izbucnit în hohote ca un copil“ „...“

Două șiruri de lacrimi izvorâte din ochii lui moș Stănică se prelinsă până în colțul gurii.

Sposedania sa ne făcu să nu observăm căderea serii.

Am rămas la masă tot aici.

Ca niciodată nu se auzeau decât loviturile tecămurilor și pașii mamei care ne servea.

Nicușor Mihailescu

Bacău 8 Iulie 1942.

† Gheorghe Popescu

Se pare că moartea nu scapă nici o împrejurare pentru a răpi din viață un învățător. Odată cu un învățător nu dispare numai un om din societate, ci se duce cu el un ideal de muncă pentru alții, o pregătire și mai ales un suflet entuziast și cald închinat Patriei și neamului. E firesc, prin urmare, ca durerea pierderii unui asemenea fiu al neamului să fie generală și cu atât mai puternică cu cât înlocuirea unui învățător se face cu mare greutate. Orice alt funcționar poate fi format și pregătit cu oarecare ușurință, dar e foarte anevoie să se formeze un membru al corpului didactic care să înlocuiască pe cei căzuți la datorie. Învățătorul este un misionar și chemarea pentru aceasta se găsește mai rar și mai greu.

Deaceia cu amară strângere de inimă am luat cunoștință toți că și bunul coleg Gheorghe Popescu dela Cășeria-Dobreni a fost secerat de moartea nemiloasă.

Mica, așa-i spuneau toți prietenii și așa-l știau și copiii și toți sătenii, a fost cu adevărat, putem spune, un suflet de elită.

Cu o creștere aleasă din familie, pe care s'a altoit o temeinică pregătire în școală, pregătire pe care a continuat-o și singur apoi, Mica avea unul din acele mari și alese suflete de învățător care se dăruiește total și fără nici un sgomot copiilor și satului în care-și îndeplinește misiunea.

Rareori am văzut în fața copiilor un suflet mai cald și mai ocrotitor. Cei mai mulți din copiii pe care i-a învățat și educat Mica, găseau la el mai multă dragoste decât chiar la părinții lor. Așa se explică faptul că la școala lui veneau copiii fără nici o constrângere.

Oridecâte ori pleca de acasă nu venea niciodată cu mâna goală; avea totdeauna bomboane, poze, cărți de povești și jucării pentru cei mai mici elevi. Pe cei mai mari îi ducea în excursii, și-i învăța cu atâta căldură cum să se poarte în viață încât nu cred să fie vr'unul care să nu aibă în suflet chipul lui blând ca pe-o icoană.

În sat, fără nici o gălăgie, acest ales învățător muncea puțini alții, la ridicarea vieții, fără să apară nicăieri el.

Căminul Cultural din satul lui, a fost dela început, după dorința sa, prezidat de un gospodar din sat. În orice colț al satului și în orice ramură de viață, se poate găsi admirabila influență a învățătorului, Gheorghe Popescu. Acest lucru se poate constata pe oriunde a trecut el, dar mai ales în satul Cășeria din comuna Dobreni jud. Neamț, unde a funcționat peste 10 ani, în care timp a reușit să construiască și un impenetrabil local de școală.

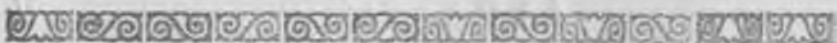
Pe lângă sufletul lui de elită, Mica era un admirabil coleg și foarte punctual. Nu s'ar fi pomenit vre'o dată ca Mica să nu-și facă datoria întreagă și la timp. Din orice cerc, la timpul potrivit, se desprindea și se ducea tăcut la școala lui dragă, așa după cum s'a desprins din cercul familiei în toamna anului 1942, pentru a se duce la datoria de ostaș.

În acest drum spre locul datoriei, printr'un accident nefericit, firul vieții lui s'a întrerupt brusc, spre mirarea și durerea tuturor.

Pentru chipul cum și-a făcut datoria în satul Cășeria, fiind ctitorul școlii și al întregii opere de ridicarea satului, în care a fost primul învățător ce a funcționat neîntrerupt mai mult de 2 ani, școala trebuie să-i poarte numele lui, care este așa de scump nouă tuturor și mai ales satului acesta.

DATE BIOGRAFICE

- Născut în anul 1909, în comuna Războeni
- A învățat școala primară în Războeni și Dobreni.
- Absolvent al școlii normale de învățători din Piatra Neamț în anul 1926
- Învățător definitiv în anul 1931.
- Învățător de gradul II în anul 1936.
- Învățător de gradul I. în anul 1942.
- Căsătorit cu d-na Victoria Gh. Popescu (născută Teodorescu-Uricheni)
- Tată a unei îngeraș de fetiță : Antonetta.
- Decedat în Septembrie 1942, în gara Bacău.

V i e a ț a

*In urma veșnic luminoasei lumi
A lumii 'ntrezărite doar cu gândul
Frumoasă și prea limpede, de nu-mi
Mai satură 'n veci sufletul—flămândul*

*Doar ziua plină de nostalgic vin
Atâta de duiosă și de blândă
O raz a nevăzutului senin
Pogoară n fundul nostru de osândă...!*

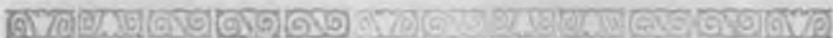
*Și cum aproape toate nu se vād
Cu ochiul nostru, palida izbândă
Li floare 'n groapa de făcut prăpüd
O, veșnicia dă să ni se vândă;*

*Dar cine-o poate cumpăra de-aici
Și nu se va lopi de dânsaceară?...
Căci și-a fărma hotărele prea mici
Ca să deșerte pămunteana ghiară....*

*Și ne mai cunoscându-se de loc
—Impărăția sufletelor i-una—
—A plânge după trupul cu soroc:
Din adevăr i-a jindu minciuna...*

*....Izvor nefericirii și femeiu—
Că preamărim întodeavna schimbul
Și dăm cu traiul nostru de pigmei
Să-i tâlhărim eternității nimbul !...*

Arhim. Darie

Ardealul

Când plânge buciumul pe creste
Și gome apa jos în vale,
Acolo plâns de frate este...
Sunt frații noștri din Ardeal!

Când geme vântu'n miez de noapte
Și plânge codru'nvolburat,
Ardealul plânge și se sbate...
Ardealul nostru 'ngenunchiat!

Și dac'atunci când se 'nserează
Pătrânul soare-i ca de sânge,
Ardealul nostru sângerează...
Ardealul nostru care plânge...

Pe Bug, pe Don, la Stalingrad,
Ne 'nfrânt e-al oștirii noastre val;
Dar toți vitejii care cad,
Adorm cu gândul spre Ardeal.

Pătrânul soare, cerul bun,
Căzduhul, tunul, vale, deal,
Un singur lucru doar ne spun:
Ardeal! Ardeal! Ardeal!

M. David — Ghindăoani

FAPTE, OAMENI, IDEI, DISCUTII...

Mândria noastră: Armata.

Toată dragostea națiunii este îndreptată spre brava noastră armată. În lupta împotriva bolșevismului, la care participăm, armata română s'a impus în fața lumii întregi, prin fapte de arme și acțiuni de curaj, de care se vorbea numai prin legende. Inșiși inamicii noștri au recunoscut vitejia fără seamăn a ostașului român, pe frontul de Est. În toată lumea se vorbește cu admirație despre eroismul armatei române, ai cărei ostași luptă cu forțe de arhangheli, parcă fiecare simțind în sine chemarea mesianică de a apăra ordinea și civilizația creștină a lumii, împotriva forțelor întunericului.

Totdeauna armata a fost elita neamului și nădejdea de viitor. În ea s'au găsit totdeauna fii dintre cei mai aleși ai Patriei, cari s'au dăruit, prin renunțare la sine, acestei instituții, care de atâtea ori a ridicat prestigiul statului. Astăzi, mai mult decât altă dată, *armata este mândria noastră*. Către ea se îndreaptă toată atenția noastră și a lumii întregi; datorită ei numele de român circulă în toate marile cartiere generale ale armatelor în stare de război și în toate cancelariile diplomatice. Armata noastră a scos exclamații de admirație chiar dela acei cari au de suferit pe pielea lor vitejia românească. Rezervă spirituală și înfăptuitoare de idealuri naționale, armata noastră se confundă astăzi cu națiunea,

mândră de ea așa precum fiecare fiu al națiunii este mândru a face parte din armată.

Dela vetrele noastre, de sub codrii munților noștri, atâția fii aleși ai neamului, luptă azi pe frontul de Est, uimind lumea prin eroismul lor. Faptele lor de arme au impresionat foarte puternic toate armatele cu care luptă alături și în special armata germană. Armata română, prin generalul Lascăr Mihail este cea dintâi armată — afară de cea germană — care obține cea mai mare distincție de război germană: frunzele de stejar la crucea de cavaler al crucei de fier. Pentru noi o mândrie în plus, căci feciorii munților noștri au luptat sub comanda bravului general Lascăr, atunci când a săvârșit faptele pentru care a fost decorat de Führerul Adolf Hitler.

Tot din armata română este primul ofițer superior strein de armata germană, pe a cărui piept Führerul Adolf Hitler a atârnat crucea de cavaler al ordinului crucea de fier. Acest ofițer este bravul Maior Gh. Rășcănescu, de care suntem mândri de două ori. Intreaga unitate în care luptă feciorii ținutului nostru, în frunte cu colonelul comandant Teodorescu Constantin s'a destins în chip cu totul deosebit în luptele date împotriva bolșevismului, atât în campania din 1941 cât mai ales în campania din 1942. Prin ordine de zi ale marilor comandamente, vitejia

fiilor ținutului nostru este recunoscută astfel:

„In noaptea de 23 Septembrie 1942, inamicul cu forțe importante atacă satul X reușind vremelnic să pătrundă în acest sat, apărat cu îndârjire de unitățile noastre, datorită superiorității lor numerice și a golului în front ce s'a produs în dreapta sectorului.

Pentru restabilirea integrității poziției, a fost însărcinat regimentul Colonel Teodorescu aflat în rezervă cu misiunea de a contra ataca cu un batalion și recuceri satul.

De această misiune trupele regimentului Col. Teodorescu s'au achitat în mod cu totul deosebit, dând dovadă de un înalt spirit de sacrificiu și eroism, demn de laudă.

Contra atacul a fost dat cu elan și hotărîre, reușind să scoată pe inamic din sat, să-i producă pierderi și să despresoare unitățile care au rezistat pe loc cu îndârjire și să facă prizonieri.

În această acțiune s'au distins:

—Colonel Teodorescu C-tin, care a organizat și condus contra atacul, dovedind un curaj deosebit și o deosebită destoinicie în comandă.

—Maiorul Răscănescu Gh., care deasemenea a dat dovadă de curaj deosebit și hotărîre precum și următorii ofițeri, căpitani: Topolinschi Grigore, Băjescu Emil, Dârstaru Pantelimon și Sublocot. Gafițeanu Ioan, cu toți ofițerii, subofițeri, și trupa batalionului Răscănescu.

A doua zi, bat. Răscănescu

a atacat în direcția cota 163,3 unde deasemenea a dat dovadă de un eroism minunat. Deși batalionul a avut pierderi, totuși și-a executat însărcinarea primită.

A distrus patru care de luptă inamice.

Deasemenea s'au mai remarcat și următorii ofițeri: Căpitani: Cojocaru Gh., Popovici Nicolaie; Negulescu Damian, locot. Hânda Petre, sublocot. Valasoglu Atanasie, precum și ceilalți ofițeri, subofițeri și trupa acestui brav regiment.

Mândru de acțiunea lor, le mulțumesc tuturor ofițerilor, subofițerilor, soldaților și îi citez prin ord. de zi (comand. M. U.)

Dăm mai jos după notele sublocot. de rezervă Macovei Eugen, descrierea uneia dintre acțiunile prin care armata fiilor munților noștri s'a impus admirației tuturor, spre mândria neamului întreg.

„In a 34 zi de la plecare noastră, am ajuns pe linia frontului în cele mai bune condițiuni.

Marșul de peste 800 Km. pe jos, dela debarcare, nu ne-a putut obosi, întrucât datorită d-lui Colonel Teodorescu Const. comandantul regimentului, etapele au fost bine calculate, hrana excelentă, serviciile organizate, așa încât în dimineața zilei de 19 Septembrie 1942, când am ajuns la destinație, mașina de război a regimentului nostru, putea funcționa în cele mai perfecte condițiuni, chiar din acel moment.

Ne-am iustalat pe poziție în

linia II-a chiar din acea zi, ca rezervă a diviziei.

Mult n'aveam să stăm în această situație, întrucât ziua victoriei noastre, era nebănuțit de apropiată.

Intr'adevăr, în seara zilei de 22 Septembrie 1942, bolșevicii, printr'un atac mai masiv și bine pregătit, reușesc să pătrundă în frontul sectorului unui regiment dintr'o M. U. vecină și să învâluiască pe la spate cota 131,5 și orașelul X, apărat de 2 companii din divizia noastră.

Situația este destul de gravă, întrucât frontul spart în acest sector, ar putea să aducă multe complicații sistemului de apărare stabilit nu numai în sectorul unui regiment ci, dând bolșevicilor cheia tuturor inițiativelor pe întregul front al mai multor M. U., cu atât mai mult cu cât bătălia pentru Stalingrad, avea condiționată această poziție, ca o linie de apărare ce trebuie să reziste cu orice preț.

O companie de dorobanți, situată în apărarea pe cota 131,5 este încercuită, legăturile telefonice sunt rupte.

Altă companie de dorobanți, din același regiment cu prima, în apărare pe liziera N. a târgușorului, luată prin spate de inamic, este silită a se retrage și orașelul este ocupat de bolșevici.

Față de această situație, comandantul regimentului, d-l Colonel Teodorescu, este chemat a interveni energic și urgent spre a salva situația, devenită periculoasă.

Aici s'a putut vedea rapiditatea, justețea, claritatea, și inițiativa unor hotărâri capitale, pe care un șef le poate lua și hotărâri în fracțiuni de minute, asumându-și nu numai o răspundere foarte grea, ci și asigurarea unei victorii, pe care trebuie să i-o aducă ziua de 23 Septembrie.

D-l Colonel Teodorescu, a dat ordinul și-a împărțit misiunile calm și imediat.

Onoarea primei lupte, din a doua campanie împotriva bolșevismului, precum și speranțele în biruință, a fost încredințată batalionului, comandat de Maior Rășcănescu Gheorghe.

Ne-am pus în marș imediat, având în frunte pe comandantul batalionului și pe însuși comandantul de regiment ce era însoțit de ofițerul cu operațiile, locotenentul Hânda Petre, absolvent al școlii de războiu.

După două ore de marș în plină noapte și pe direcție necunoscută, suntem ajunși în apropierea orașului ocupat de ruși și după ce ne-am instalat în poziție la liziera S V, a acestuia — rămâne hotărât a fi atacat în dimineața zilei de 23 Septembrie ora 3½ de către 2 companii întărite cu un pluton de mitraliere în linia I-a și o companie în linia II-a, companie care nici nu a mai fost nevoie a interveni.

Ordinea de bătaie e următoare :

Compania comandată de sublocotenentul Gafțeanu Ioan cu trei plotoane pușoași, comandate

de sublocotenentul Homoceanu Petre, sublocot. Anghel Virgil și sublocot. Macovei Eugeniu.

Compania comandată de căpitanul Topolinschi Grigore și trei plutoane pușcași comandate de sublocot. Mihailescu Ioan, sublocot, Roban Valeriu și sublocot. Filipescu cu plotonul de mitraliere, comandat de sublocotenentul Lazarovici la ora stabilită pornește atacul.

Un iureș și un avânt impetuos, ca la manevre.

Insuși comandaotul batalionului, Maiorul Răscănescu cu ajutorul său sublocot. Mănișor Ioan, organizează, dă ordine și conduce personal un pluton format din ostașii ce fuseseră siliți a părăsi, peste, noapte, pozițiile de apărare și se risipiseră de comandanții lor.

La un moment dat, un grup de bolșevici dintr'o pivniță, încearcă să arunce cu grenade asupra comandantului batalionului, recunoscut ca șef, atât prin ordinele ce le da personal în toiul luptei, cât și prin faptul că purta cisme. Intervine însă tot cu grenada sublocotenentul Macovei E. care-și salvează comandantul.

Lupta este de o înțeață extremă.

Explozii de grenade, încrucișări de focuri de armă și automate sunt peste tot. Văzduhul fierbe de explozii, trasoare și rachete. Inamicul făcuse peste noapte din fiecare casă o rezistență, căci în fiecare casă găsim adevărate depozite de muniții consumată și neconsumată.

Rușii fși dau repede seama că în fața acestui furtunos atac nu se mai pot opune și că orașelul e ca și pierdut pentru ei, așa că încearcă printr'o ploaie de proiectile brand de toate calibrele să oprească avântul românilor, trăgând chiar și în propriile lor trupe, încleștate în luptă la fiecare cută de teren, colț de casă, de gard, în fiecare gaură, adăpost și în fiecare șură sau casă.

E zadarnic însă, că la ora 6, târgul este aproape curățat; compania I instalată în pozițiile de dincolo de orașel, iar compania depe 131,5, complet despresurată.

Victoria este desăvârșită.

În fața plutonului III și I din compania I și în special în fața plutonului II din aceeași companie, stau mo'rmane de cadavre bolșevice, secerate de pistolul mitralieră al sublocotenentului Anghel Virgil, ajutat chiar de o mitralieră rusească, părăsite și mânuite îngrozitor de eficace de acelaș ofițer, până ce și acesta a fost scos din luptă de un glonț țintuit, chiar la cap, dar care din ferire, s'a mărginit numai a-i perfora casca și ai încrusta un șanț destul de adânc în pielea capului.

Lupta este ca și terminată.

Cei peste 300 de prizonieri scăpați din măcel, rămășița forțelor bolșevice ce încercaseră a păstra târgul, pot fi văzuți în coloane de câte 80-90, cum sunt îndreptați spre liniile dinapoi, după ce lăsaseră părăsi

te în târg și presărate pe toate ulițele și pretutindeni, cantități enorme de material: muniții, arme și rachete de toate culorile.

Iuțea luptei a făcut ca pierderile noastre să fie foarte mici. Dintre ofițeri, a căzut un erou cu numele Patriei pe buze sublocotenentul Panait Gh, încadrat de aruncătoarele rusești.

Compania I zdrobise rezistența luase prizonieri și distrusese două batalioane bolșevice.

În ziua de 23 Septembrie, ziua luptei și victoriei regimentului pe toate liniile telegrafice dintre unități și M. U. și mai departe nu se vorbea decât de regimentul Colonel Teodorescu și batalionul Maiorului Rășcănescu.

Regimentul salvase în acea zi o situație periculoasă și a câștigat stima și respectul ce i se cuvine în fața unităților din M.U. aflate pe front, căci semnul izbândeii dela orașeii X și cota 131.5, se împrăștiase uimitor de repede pe tot lungul frontului.

Așa se încheie prima luptă și prima victorie a dorbantilor Nemțeni, în a doua campanie în Rusia Sovietică.

Doi ofițeri din compania I, sublocot. Anghel Virgil rănit la cap și sublocot. Macovei Eugen, rănit la ochiul drept, nu părăsesc comanda plotoanelor, decât la ordiul Maiorului Rășcănescu care îi înlocuiește personal, rămânând în pozițiile cele mai avansate ale liniei I.

Noaptea următoare batalionul este înlocuit și dat în rezervă pe pantele S. E. de locul luptei,

spre a constitui un batalion de rezervă încercat, gata a interveni oriunde, cu acelaș elan, de care dăduse deplină dovadă.

Și pe când oamenii se odihneau, casele arzânde din târgușor săgetau întunericul nopții sângerându-l, arătând locul luptei, și locul unde rămăseseră căzuți pentru cruce, Patrie și Rege, camarazii.

La moartea lor, ardeau făclii!

MISIUNE ȘI IDEAL.

În „Vremea” s’au scris câteva articole, de către slujitorii școlii primare, în cadrul anchetei întreprinsă de aceasta revistă între 30 August și 25 Octombrie 1942 cu privirea la misiunea învățătorului român.

La aceasta răscruce de drumuri și de istorie, când pentru redresarea neamului, noi legi se plămădesc, punerea problemei misiunii învățătorului român — problemă care s’a discutat sub diferite forme, fiind în funcție de orientarea politică a țării, fără să se ajungă la o soluție accesibilă și definitivă — apare ca o necesitate de primul ordin.

Misiunea învățătorului, care-i chemat să activeze într’un mediu unde lipsesc respectivii specialiști și deci să fie înhămat la toate — doar toate cer soluționare grabnică — pare a fi aceea de reprezentant al Guvernului.

Pus la toate, face „cât poate”. Rezultatele-s cele care se văd și învățătorul, în străfundul sufletului său, cere îngăduința unei mărturisiri și, poate, a unei desvinovățiri.

Cu toate acestea, misiunea lui legată, oricâte sarcini i s'ar pune pe umeri, rămâne indisolubil de aceea a școlii, al cărei factor dinamic trebuie să fie, iar misiunea școlii primare, în sens larg, este să culturalizeze masele, pătura regeneratoare.

Se va spune: Școala primară dă individului numai tehnica pentru pătrunderea în tainele culturii care, dacă nu-i folosită, se pierde aproape cu totul, iar educația câștigată în, aproximativ, 4000 ore — nici cât într'un an — rămâne un nimic față de ceea ce poate da familia și, mai ales, mediul într'o viață; să se creeze întâi economicul și apoi cultura, fiindcă de o stare economică înfloritoare depinde, în bună parte, avântul pentru cultură..... etc.

Vina o poartă desigur și conjuncturile de tot felul — mai ales, tot învățătorul. — Crezându-se un tofactum, poate atras și de mirajul unor avantaje materiale, s'a însărcinat să activeze în tot felul de instituții, chiar în cele efemere sau născute moarte, lăsându-se scos din clasă și dat pradă, prin epuizare, vulgului.

De sigur, acum, când țara are nevoie de toate brațele și mințile, învățătorul trebuie să fie cel dintâi, dând pildă ca un educator al națiunii. P e n t r u vremi de pace însă, orice însărcinare, în afară de cele care privesc instrucția și educația celor ce-i are în grijă, va contribui în mod fatal să-l facă să abdice dela datoria pentru care

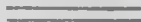
a fost creat cu atâtea jertfe făcute de Stat, pentru că nimeni nu-și poate servi mai bine neamul decât din locul pentru care a fost creat. Excepțiile sunt rare și de suprafață și ca atare vremurile de liniște care nu vor întârzia mult, trebuie să-l găsească pe învățător în clasă. Dar, nu ca un „inițiat“ în cutare sau cutare domeniu de activitate ci desăvârșit învățător printr'o temeinică pregătire, superioară celei dată de școala normală; nu o parodie de enciclopedie ambulantă, auxiliar al tuturor specialiștilor — aș vrea să citez o categorie de specialiști care-l ajută pe învățător cum îi ajută el, ci un misionar ce împărtășește valorile culturale — cultură luată în sensul de trăire continuă a valorilor culturale comune — celor sortiți să rămână cu ceea ce dă Școala primară; nu un meseriaș, agricultor, sanitar, etc., etc., ci un factor hotărâtor de culturalizare prin trezirea la o viață rațională a satului, folosindu-se de „cuvântul“ dat lui și exemplul de muncă, cinste, cultură, moralitate precum și un îndrumător agricol și economic, când va avea gospodărie și ce economisi l.. Trebuie să fie deci un „domn“ bun — la propriu și la figurat — care stăpânește satul spiritualicește și dela care să poată învăța mult cei care vin cu mașina și-i găsesc, acestui sat, frumuseți și comori nebănuite l.

Statului îi revine sarcina reorganizării școlii primare și a Căminului Cultural precum și

crearea școlilor superioare pentru pregătirea învățătorilor, cu aprofundarea științelor psihotehnice și etnologice și fixarea unui ideal național realizabil, bazat pe realitățile pur românești — *etno-geo-politice* — descoperite de învățator cu contribuția tuturor oamenilor școlii; iar învățătorului, idealistului

care trebuie să aibă ca deviză prin mine însumi, pentru țară și neam, misiunea de luminător conștiincios de pe altarul școlii, de unde flacăra arsă să încălzească inimele tuturor ca nimeni să nu-i îngreueze munca nici „cu o iotă“.

Maturiade

CĂRȚI, REVISTE, PUBLICAȚII...

VOINȚA ȘCOALEI, Revista cultural-pedagogică a Învățătorilor din Provincia Bucovinei, Nr. 2. Mai, 1942, Cernăuți.

În „dulcea Bucovină”, provincia căreia i-a fost dat să sufere stăpânirea celor fără de lege, a hoardelor nesățioase, învățătorii se găsesc din nou în rosturile lor și reparația „Voinței Școalei” ca tribună de atitudine, afirmare și luptă dăscălească, în domeniul didactic și literar, aduce bucuria trăirii sub acelaș scut.

În condițiuni tehnice ireproșabile și cu ținută demnă, „Voința Școalei” stă cu cinste printre revistele învățătoarești bune.

În numărul de care ne ocupăm, semnează articole d-nii: Prof. N. C. Enescu, inspector general, T. Lianu, Marie Poștariu, d-na Ileana L. Ștefănescu etc.

Pe rana deschisă adesea, în sufletul învățătorilor, de ignoranța, nepăsarea sau bârfeala unora, d-l profesor N. C. Enescu în articolul intitulat „Învățătorul”, toarnă balsamul mângâietor și întăritor al unui suflet ce freamătă cald, al unui suflet de elită, care a trăit și apreciază jertfa învățătorului pe altarul patriei.

Căți ca d-l prof. Enescu înțeleg că învățătorul se străduiește ca, prin cultură, să deschidă „drumuri de viață nouă și mai bună omenirii întregi”?

Cine și-a pus vreo dată problema că învățătorul, prin rostul lui, „trăiește și execută cultura, n'o declamă, nici n'o poruncește”?

Care categorie socială poate totul prin ea însăși și nu poate nimic decât prin ea însăși? Cine a simțit că învățătorul trăiește, adesea, destul de greu „ca să învețe pe alții a trăi ca oamenii”? Cei care nu pot fi părinți nici pentru copii lor știu că, învățătorul poate fi părinte tuturor copiilor”? Însfârșit, știu bărfitorii că învățătorul își „transformă întreaga activitate într'un misionarism pestalozian, pentru țară și neam, pe când atâția și-o preocupă pe-a lor ca pe o marfă”?

Domnule profesor, învățătorul cel zugrăvit de d-v. știe că bărfitorii sunt suflete mici care neputând să se urce lângă el caută să-l coboare la el. El mai știe că unii din foștii lui elevi au devenit ingrați pentru că au fost cocoțați pe treptele înalte ale societății nu prin merite personale ci „cu traista”...

Cei care au ajuns mari, prin muncă și după talantul încredințat lor consideră pe învățător ca erou necunoscut, în domeniul ce, va putea fi „egal respectată ca aceea a marilor individualități intelectuale”!

D-l prof. Enescu mai semează „Metodologia în școala primară”

urmare. asupra căruia vom reveni când se va termina.

D-l T. Lianu, în „Spre o zidire românească“ relevă necesitatea de a se lua, ca bază pentru o zidire românească, sufletul românesc și cultura noastră populară.

„Primii fulgi“ se intitulează nuvela-schiță a d-lui Ilarie Poștariu, unde ne prezintă un episod dela începutul carierii de dascăl într'un sat de pe malul Nistrului.

D-l T. Lianu ne schițează, în versuri, cinci „Aureole“ ca această: Noapte lină.

*„Noapte lină, liliacu'n floare,
Roua luminasă pe cărare;
Unde duce drumul alb de stele
Pe deasupra țarinilor grele?
Sufletul ni-l zăbovește domnul,
Pașii mi-i încețoșează somnul,
Serile duc anii mai departe
Fără drumeție, fără moarte“—*

Iar d-l Ion Crețeanu se 'nfrățește cu mesteacănul melancolic și-și cântă dorul nostalgic după „pământul natal“, leagănul ce i-a crescut la „sănu-i copilăria“, în cele două poezii; „Mesteacănul“ și „Pământ natal“.

Urmează apoi d-na Ilena L. Ștefănescu „o scrisoare“ ce cuprinde dureri din durerile lumii în acest războiu, cu epilogul lor: resemnarea.

Galeria eroilor e frumos ilustrată cu „Lângă sufletul eroilor noștri“ și calda evocare a învâțătorilor eroi: Vasile Grigoraș, George Gâză, Constantin Corciovă, datorită penei domnului Ilarie Poștariu.

Revista se încheie cu Buletinul Asociației Regionale a Invâțătorilor din provincia Bucovina, cu o bogată cronică literară și poșta redacției.

REVISTA BUCOVINEI proprietar: Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, Anul I. Nr. 6, Cernăuți, Iunie 1942.

În „Despre scriitorul soldat“, d-l Augustiu Z. N Pop ne plimbă prin sanctuarul nenumăratelor figuri ale scriitorilor de toate neamurile, oprindu-se în deosebi la cele ale românilor, care s'au prefăcut în pietre de hotar pentru a muta granițele spirituale Europene acolo unde n'a putut fi duse fără jertfa lor de sânge și ne pune în față ipostasa arhanghelească a poetului soldat.

D-l Aurel V. Sânger ne dă o izbită nuvelă-schiță intitulată „Ochii“.

Versuri frumoase semnează: Adelina V. Cârdei: „Țară“

Urmează apoi, tot cu versuri George Voevidca, D. Loghin, Liviu Marin, Dragoș Vicol, A. Bogaci.

Revista cuprinde o foarte interesantă cronică și se termină cu recenzii.

În numărul 3, de pe August 1942, d-l Leca Morariu, publică două din cele patru scrisori inedite, anunțate, ale lui Simion Florea Marin către Constantin Morariu ca să nu se așternă praful uitării peste trecutul cultural-social din Bucovina și peste cei ce-au fost la vremea lor, timonieri ai cul-

turii bucovinene, iar domnul Dragoș Vitencu, în fragmentul „Pentru începutul Cernăuților“. după ce relevă greutățile pentru stabilirea paternității orașelor, în genere, trece în revistă câteva din rezultatele cercetărilor științifice, care urmăreau să înnoade firul rupt al istoriei, din aceleași cauze care „în toate timpurile a produs aceleași efecte“, pe care le împletește măiestrit cu legenda de prin partea locului, care, unele, pot avea valoarea semnificativă pentru începuturile fostului Heidelberg românesc.

„Scadența prelungită“ este titlul nuvelei cu care colaborează, în acest număr, d-l Traian Cantemir.

Fără să nrmărească efecte de stil și conflicte schachesperiene, simplu, natural, curgător, d-sa ne descrie psihologia unui tânăr, Sandu, care, deși crede că aleasa inimii, Ariadna, cu care se căsătorește, își va deschide sufletul până în cultele cele mai tainice, rămâne desamăgit și scadența se prelungește la infinit.

Deși nu îndeplinește toate condițiile, pentru nuvelă, definite de cadrele genurilor literare, încercarea d-lui Traian Cantemir a reușit și satisface gustul lectorului, chiar mai pretențios fiind.

Pledoaria d-lui Augustin Z. N. Pop, intitulată „Casa lui Pumnul“, pentru amenajarea acestei case ca pe un așezământ cultural, unde pelerinii să re-

găsească „marile umbre pe care destinul le-a întâlnit în Cernăuții veacului apus“, este un gest făcut de-un român care vrea s'aprindă candelă celor ce-au ținut aprinsă făclia naționalismului iar realizarea celor preconzate de d-l Pop ar fi pe lângă o dovadă de pioasă permanentizare a duhului profesorului Pumnul și elevului Eminescu și un act de afirmarea demnității noastre pe meleaguri care nu pot fi decât românești.

Interesant este apoi zapisul din Voloca, publicat de domnul Alexandru Vitencu:

Revista mai cuprinde poezii semnate de poeți, în parte consacrați, o interesantă cronică și se termină cu recenzii.

PASATORUL TUTOVEI, Anul V. Nr. 7, Septembrie 1942, depășește cu mult vederile înguste ale unei tribune de revindecări de drepturi materiale, cum s'ar părea că la prima ochire, și caută să se instaleze pe culmea unde vederea e mai largă, de unde orizontul e mereu împins mai departe de flacăra minții.

Din bogatul material ce-l cuprinde numărul de pe Septembrie remarcăm, în mod deosebit :

1—„Remorca Statului“ articol semnat de părintele Constantin Cartas, ca un memento pentru cei care nu văd un rost decât în serviciul prestat de dânsii sau „sunt certați cu Dumnezeu și Biserica“, cum spune autorul și, în același timp, în mod indirect, un îndemn pentru Bise-

rica cuvântătoare, căreia îi revine sarcina de-a dovedi Statului învinuit că ar considera Biserica ca o remorcă pe care o agață numai la nevoie, prin *supușii* săi slujbași că origina divină, transcendentă, a acestuia și a Bisericii implică acorduri divine și că noțiunea de Stat include și pe aceea de Biserică și invers.

Numai că, dacă ni-i permls cuvintele „Remorca Statului” întrebuințate pentru a defini raporturile dintre Stat și Biserică, chiar și în secolul vitezii fiind, e puțin cam prea mult spus, credem!...

2—„O seamă de cărturari din fundul Moldovei” articol dedicat poetului Gheorghe Tutoveanu, de către d-l G. Bezviconi, e un prinos de recunoștință adus unui dascăl care nu și-a îngropat talentul. Faptul că autorul îl consideră printre stâlpii pe care se reazimă și astăzi cultura românească, alături de Gheorghe Kirileanu, Aurel George Stino părintele Furtună, Gheorghe Ursu, Teodor Rășcanu, etc., ne măgulește și, deși el aparține națiunii întregi, prin opera sa noi îl revindicăm ca pe pionerul aceloră dintre dascăli care prin scris încearcă să aducă cinstire tagmei lor.

3—Cele două noțiuni, „naționalism” și „creștinism”, care trebuie să steie la baza statelor, care înseamnă dragoste și pace și peste care se trece atât de ușor spre război, sunt analizate etimologicește și din punctul de vedere al evoluției istorice

și readuse la justa lor valoare prin pana d-lui Profesor pensionar G. D. Neșțian.

Articole de acestea însă n'au citit cei care calcă peste drepturi teritoriale, peste unitatea etnică, peste cultură și tradiții și peste credința strămoșească...

M.

REVISTA DE PSIHLOGIE Nr. 3 din Iulie-Septembrie 1942.

O revistă de înaltă factură, așa cum se prezintă, „Revista de psihologie”, provoacă în rândurile cititorilor atitudini diferite potrivit plafonului intelectual al fiecăruia și afinităților, — consecințe ale pregătirii speciale — cu preocupările revistei. Dela început trebuie amintit însă, că și operele de artă sunt create de autor și cu intenția de a fi înțelese și gustate de cercuri cât mai mari.

Cei ce le pot cunoaște și aprecia la justa lor valoare, fără pic de echivoc, gustându-le în consecință cu cea mai mare intensitate, sunt desigur specialiști, care nu pot forma decât un cerc restrâns. Mă socotesc ca făcând parte din cercul mare, al celor mai numeroși.

Ca pornite din această poziție, trebuie considerate aceste rânduri. Revista se găsește în al 5 (cincelea) an de apariție regulată. După titlu, ne-am putea închipui că servește numai psihologia, fiind chiar publicația „Institutului de Psihologie Cluj-Sibiu”. Urmărind colecția ei, se poate vedea într'adevăr că psi-

hologia a primit reale contribuțiuni. Tot ce se discută, cu atâta competență, în rândurile ei însă, nu aduce lumină nouă numai în problemele psihologice, propriu zisă, ci are și bogate urmări pedagogice. În numerele trecute s'au tratat printre multe alte probleme, problema orientării profesionale, problema ce se pune în mare măsură și pentru școala primară, măsurarea impulsurilor primare etc.

Mă voi referi numai la câteva din articolele recentului număr pe Iulie-Septembrie 1942.

„Notarea la examenul de bacalaureat”, a d-lui N. Mărgineanu conferențiar universitar, este un manunchi de sugestii prețioase, pentru cei ce pe lângă numirea de educatori, îndeplinesc și pe acea de examinatori ai cunoștințelor elevilor, servindu-se de note. Articolul se sprijină pe cercetări foarte severe. Concluziile pot constitui puncte de îndreptar pentru orice examen, nu numai pentru bacalaureat. Intemeiat pe veracitatea curbei de variabilitate a lui Gaus, ce se aplică nu numai în ceea ce privește dozajul ființei fizice a omului, ci și tuturor facultăților psihice, în ceea ce privește repartiția lor într'un colectiv dat, d-sa formulează câteva propuneri și concluzii în legătură cu acest examen.

Un alt articol, în care se tratează jocul și copilăria, intitulat „Metoda observației directe și cantitative aplicată la studiul jocului la copii”, de Ludovica

Tașa. Metoda constă din observații asupra copilului, când se joacă liber și necontrolat, notându-se cu un punct prezența jocului la copil într'un interval de timp: (5 secunde). Experiența a fost repetată de 10 ori. Concluziile, la care ajunge autoarea sunt importante. Această metodă, spune d-sa, este simplă, expeditivă, exactă și obiectivă, Nu cere timp mult.

Rezultatele pot fi evaluate numeric și susceptibile unui control statistic. Prin această metodă anchetatoarea a intenționat încadrarea jocului între fenomenele sufletesti, care se supun variației, după legea probabilității, corespunzătoare grafic curbei lui Gaus.

Ceea ce însă, în aceasta revistă, prezintă un deosebit interes și totodată o importantă contribuție pentru pedagogie ca știință a educației și pentru cei ce o practică, este studiul d-lui G. Oancea Ursu: „Ereditatea inteligenței în lumina cercetărilor asupra gemenilor”. D-sa denumește gemeni monovitelini sau similari acei gemeni proveniți dintr'un oul, care sub raport psiho-fizic, vin pe lume indentici, ceea ce practic înseamnă nașterea unui individ în două exemplare. Gemeni proveniți fiecare din câte un oul, sunt numiți gemeni prin faptul că s'au născut odata, comportând asemănări între ei ca oricare frați. Aceștia sunt numiți gemeni bivitelini sau fraternali.

Din cercetările făcute asupra gemenilor de ambele categorii,

citare de autor, cât și din cele personale, d-l G. Oancea Ursu conchide asupra marelui rol al eredității. În comparațiile cu influențele mediului, ereditatea reprezintă din totul 4/5 față de mediu.

Acest studiu, pe lângă rolul pentru care i este destinat, este edificator și pentru învățători, în ceea ce privește precizarea problemei educabilității. Învățătorul ca educator, trebuie să fie lămurit asupra operei sale educative nu numai în ce privește idealul educației, ci și asupra posibilităților de realizare a acestui ideal, ținând seama și de ceea ce reprezintă ereditatea, lucru stabilit pe bază de cercetări precise.

În concluzie autorul spune: „Putem conchide deci, că nivelul mental al fiecărui individ, trebuie considerat ca înăscut. (pg. 297) Pentru a avea un standard despre semnul limitat în care trebuie acceptat și înțeles efectul condițiilor externe, trebuie să ne gândim la efectele condițiilor externe și ale antrenamentului considerabil asupra campionilor din diferite sporturi moderne, campioni pe care îi admiră și urmărește, zi de zi, o generație întreagă.

Performanțele lor excepționale ridicate nu pot fi atribuite în totul exercițiului și altor factori paragenetici ci și factorului constituțional, în mare măsură. Aici se știe mai bine decât oriunde, că efectele antrenamentului nu favorizează decât pe aceia, pe care i-a favorizat și

ajutat deasemeni și o bună constituție ereditară. Deci, nu se face o nedreptate marilor potențați ai spiritului, când sunt comparați cu campioni contemporani din diferitele sporturi: fiindcă și aceștia din urmă se ocupă tot atât de activ și devoltă aceleași eforturi neîtrerupte, până câștigă celebritatea printr'un record sau altul, cât se ocupă marii creatori din diferite cariere rezervate spiritului. În orice funcțiune — implicit și în inteligență — practica este de natură a îmbunătăți și a ajuta realizarea, astfel că parte din diferențele de performanță constatate printre oameni sunt datorite efectelor acestora. Cercetări diferite au arătat că cea mai mare îmbunătățire nu se observă acolo unde se fac cele mai multe eforturi, ci la cei mai bine înzestrați constituțional. Mediul (cuprinzând orice educație și autoeducație) nu-i în stare să producă o creștere a capacității înăscute a unui individ decât în măsură neînsemnată: el formează numai anumite diferențe în conexiunile sturturei nervoase, diferențe ce se ivesc cu experiența cunoștințelor învățate, cu obișnuințele câștigate, cu naravurile și tradițiile cărora se adaptează individul, și cu sentimentele și idealurile ce și formează. (pag 308). Citind însă întreg studiul, se desprinde convingerea că și rolul mediului este apreciabil. Insuși autorul afirmă: „Cu toate acestea, dacă am socoti că ereditatea este unicul factor, ar în-

semna să facem o exagerată dreptate adevărului. Fiindcă chiar dacă am pretinde că corelațiile se întemeiază complet pe ereditate, mediului îi rămâne un rol însemnat în altă privință; alegerea planului pe care validează inteligența, direcția în care este întrebuițată. Una este să fii înzestrat dela natură cu o mare energie intelectuală și altceva să întrebuițezi această energie cu maximum de rezultate". (pag. 307)

Dăm și ultima concluzie, cu care autorul încheie articolul: Mediul nu poate creia, ci numai să modifice structura nervoasă în proporție cu gradul

de inteligență, cu timpul și efortul folosit. Aceasta s'a arătat în mai multe feluri: însă mai bine s'a arătat în unele cercetări asupra gemenilor." (pag. 308).

Odată însheiată citirea articolului, cine își pune problema educabilității, găsește în el un bun punct de plecare și totodată sprijin.

Mai trebuie adăogat despre conducerea revistei că în dorința de a o face cât mai accesibilă și învățământului primar, a creiat avantaje materiale pentru învățători, în legătură cu abonamentul.

C. Tudose

BYLETIN

■ Comitetul de conducere al Asociației Invățătorilor din Județul Neamț și comitetul de redacție al revistei „Apostolul” urează abonaților, colaboratorilor și membrilor asociației : Sărbători ferice.

■ Numărul viitor al revistei „Apostolul” se află sub tipar și va apărea în curând cu un bogat material. În afară de numeroase articole, între care se va găsi și semnătura d-lui Alex. Lascarov-Moldovanu, vom avea o foarte bogată și variată cronică.

■ Abonații noștri sunt rugați a ne comunica imediat dacă nu primesc, sau primesc cu întârziere, revista.

■ Având în vedere greutatea materiale cu care luptăm pentru apariția revistelor, rugăm stăruitor pe toți abonații noștri să plătească abonamentul, care deși e o sumă destul de mică — 150 lei — este singura posibilitate de apariție regulată.

■ Adunarea generală a Asociației Generale a Invățătorilor s'a ținut în București la 22 Noembrie 1942. Asociația din Județul Neamț a fost reprezentată prin : I. Radu, P. Butnaru, M. David și Mihail Avadanei.

Cu acest prilej, s'a inaugurat și policlinica dată Asociației Generale de Ministerul Culturii Naționale și expoziția cărților și publicațiilor învățătoresci, organizată de gruparea învățătorilor scriitorilor, în sala Ministerului Propagandei Naționale.

Dări de seamă amănunțite, asupra acestor frumoase manifestări învățătoresci vor apare în numărul viitor.

■ Asociația comunică abonaților la revista Asociației Generale „Școala și Vieța” că se va reține abonamentul pe anul 1942 (180 lei) din salariile depe Ianuarie și Februarie 1943.

■ Asociația roagă pe toți colegii învățători să facă o vie propogandă în jurul operei de solidaritate naționale pornită din gândul și dorința d-lui Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, determinând pe toți fiii neamului să subscrie fonduri pentru : Palatul Invalizilor.

